

Mgr. Bc. Vít Rakušan

1. místopředseda vlády a ministr vnitra

V Praze dne 16. června 2022

Č. j. MV- 97016-2/OAM-2022

Počet listů: 4

Vážená paní zástupkyně veřejného ochránce práv,

obdržel jsem Váš obsírný dopis, ve kterém mě informujete o řadě případů a problémech v případě uprchlické krize a příchodu uprchlíků a též možnosti zajistit přítomnost nevládní O [REDACTED] na jednotlivých Krajských asistenčních centrech pomoci Ukrajině (KACPU), kde by pomáhala s agendou dětí bez doprovodu zákonného zástupce. Dále mě v dopise upozorňujete na několik problémů, které vznikají v souvislosti s fungováním KACPU. Dovolte mi poskytnout Vám následující vyjádření.

Co se týče možné stálé přítomnosti pracovníků O [REDACTED] na KACPU, kde by mohli asistovat nezletilým cizincům bez doprovodu zákonných zástupců, uvádím, že tato agenda spadá do gesce Ministerstva práce a sociálních věcí, resp. místně příslušných orgánů sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). Ministerstvo vnitra a Policie České republiky trvají v situaci, kdy dítě není doprovázeno zákonným nebo ekvivalentním zástupcem na přímém zapojení pracovníků OSPODů na místě, a to buď stálou fyzickou přítomností (jako tomu je na několika KACPU), nebo alespoň „na zavolání“. Kompetence OSPOD bohužel nemůže být nahrazena aktivitami nevládní organizace. Ministerstvo vnitra ani Policie České republiky nemohou tuto kompetenci delegovat na jiný subjekt, než je OSPOD a s ohledem na prevenci patologických jevů (sexuální otroctví, nucená práce, únos aj.) je třeba trvat na tom, aby si dítě převzal k řešení jeho situace odpovědný orgán, což se na většině KACPU daří. Jiné aktivity O [REDACTED]

ve směru k nezletilým bez doprovodu mohou být realizovány v rámci projektu AMIF, nebo následně mimo KACPU po dohodě s OSPOD – zde se rovněž nejedná o kompetenci Ministerstva vnitra; počty dětí bez doprovodu jakékoli dospělé osoby jsou velmi nízké. V této souvislosti kontaktuji rovněž pana místopředsedu vlády a ministra práce a sociálních věcí s žádostí o koordinaci, protože, jak jsem již uvedl výše, jedná se o agendu ministerstva práce a sociálních věcí.

Zbylé body směřují k řešení situace romských uprchlíků. Této oblasti je věnována extrémní pozornost, a to i přesto, že počet romských uprchlíků je oproti jiným příchozím minimální. Postupy na jednotlivých KACPU jsou metodicky zajišťovány a koordinovány z ústřední úrovně, tzv. Národním asistenčním centru pomoci Ukrajině (NACPU) a pokud se objeví rozdíly v těchto postupech, je pracováno na jejich odstranění, pokud rozdíl není odůvodnitelný specifickou místní situací. Jedná se o každodenní součinnost příslušných orgánů státu a samosprávy. Zejména přímá jednání se samosprávou a profesními organizacemi (Asociací krajů ČR, konkrétními kraji a hl. m. Prahou a též Svazem měst a obcí a Sdružením místních samospráv a rovněž konkrétními obcemi) dopomáhají k řešení problémů a konkrétních postupů obratem.

Zásadním problémem v situaci romských příchozích je absence ubytovacích kapacit a rovněž vysoká míra přiznaných případů dvojího občanství a tím dávkové turistiky. Dovolte mi Vás ujistit, že všechny zapojené složky dělají maximum pro nalezení důstojného řešení pro ty, co ochranu opravdu potřebují, tak pro ty, kteří na dočasnou ochranu v České republice nárok nemají. Jednání o nalezení vhodných řešení jsou každodenní, ať již s hasiči, policií, Správou uprchlických zařízení, kraji, obcemi, maďarskou či ukrajinskou stranou. Správa uprchlických zařízení nabídla svá dvě zařízení, kde jsou romští uprchlíci ubytovávaní a kde je o ně komplexně postaráno. Pokračuje rovněž hledání dalších smluvních objektů, což je úkol velice obtížný. Nicméně musím s radostí konstatovat, že situace, zejména na Hlavním nádraží v Praze se oproti předchozím týdnům stabilizovala. K tomu, dle mého názoru, přispělo i otevření dvou stanových městeček v Praze a také vytvoření expertní skupiny, které předsedá paní zmocněnkyně vlády pro lidská práva a která sdružuje všechny relevantní aktéry v dané problematice.

V souvislosti s objektem Vyšní Lhoty Vás chci informovat, že MV nepočítá s jeho dlouhodobým využitím k dalšímu ubytování ukrajinských uprchlíků. Areál ve Vyšních Lhotách byl bezprostředně a v krátké době zřízen s ohledem na jeho geografickou dislokaci, celkovou kapacitu a přítomnost profesionálního personálu včetně zdravotního, jako nejprve registrační středisko a následně jako středisko pro první fázi zvládnutí uprchlické krize. V tuto chvíli funguje bez přestávky

od začátku ruské agrese na Ukrajinu a v krátké budoucnosti se počítá s navrácením jeho statusu a fungování do režimu zařízení pro zajištění cizinců. Jsem si vědom nevhodnosti exteriérů zařízení pro ubytování dětí v objektu, na druhou stranu s ohledem na dynamický vývoj situace a nepřetržité fungování areálu se Správa uprchlických zařízení MV, ale i další složky včetně romských nevládních organizací pokoušejí dělat maximum pro zlepšení podmínek pobytů zejména dětí.

Co se týče předkládání dokladů, stejná pravidla jsou nastavena pro všechny příchozí, avšak právo předložit žádost o udělení dočasné ochrany mají všechny osoby. Toto právo však nelze vyložit tak, že toto právo mají okamžitě a v místě, které si osoby vyberou. Zejména pražské KACPU je stále kapacitně velmi vytíženo, značnou část kapacity odčerpávají i osoby, které již v České republice na základě dočasné ochrany pobývají a přicházejí si vylepit nový vízový štítek, či přicházejí s jinými záležitostmi

S panem primátorem Hříbem a dalšími subjekty jsem se rovněž dohodl na ukončení nežádoucí situace zejména na hlavním nádraží v Praze a na nutnosti nalézt adekvátní důstojné řešení, a to do konce května, což se podařilo. Problémem, kterému rovněž čelíme a který vede ke shlukování dotčených osob na veřejně dostupných místech, je odmítnutí nabízeného ubytování a osoby se tak dobrovolně stávají bezdomovci. Na místě je rovněž řada osob s maďarským občanstvím. Dosavadní zkušenosti České republiky s touto situací větších rozměrů v podstatě zatím absentují, i pro tuto skupinu, která je z hlediska pobytového režimu heterogenní, se bude v nadcházejících dnech diskutovat o vhodném řešení.

K otázce přítomnosti romských asistentů na jednotlivých KACPU sděluji, že zatím v pěti krajích není asistence zajištěna systémově, ve třech krajích je zajištěna fyzická přítomnost a v pěti krajích je asistence dostupná „na zavolání“. Situace v jednotlivých krajích je velmi různá, a tak nastavené řešení, které bylo diskutováno i na úrovni Ústředního krizového štábu považuji za adekvátní.

Na závěr mi dovoluji se vyjádřit k finanční nabídce učiněné Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR). Jak jsem již uvedl výše, v současné době je prvotním úkolem hledání dostatečných ubytovacích kapacit, kde již pomoc UNHCR využíváme (montovatelné domky, balíčky tzv. „non-food items“). Další finanční pomoc by mohla být přínosem, je však třeba identifikovat potřeby zejména dalších rezortů, zda by jí chtěly a mohly využít, nebo zda bude vhodnější cestou

přímá spolupráce UNHCR a romských organizací. Tuto část možné spolupráce mimo oblast, kde již Ministerstvo vnitra pomoc UNHCR využívá, nejsem nyní schopen posoudit a koordinovat.

Jsem si vědom, že před námi leží ještě velký kus práce a jsem připraven i nadále se na zvládnání uprchlické krize podílet s maximálním nasazením. Za Vámi projevenou podporu a nabídnutou pomoc velmi děkuji a vážím si jich.

S úctou

Mgr. Bc. Vít Rakušan

Vážená paní
Mgr. Monika Šimůnková
zástupkyně veřejného ochránce práv
Kancelář veřejného ochránce práv
B r n o